

Izhaja vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.
Issued daily except Saturday, Sundays and Holidays.

LET—YEAR XXXVIII

Cena lista je \$1.00

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Entered as second-class matter January 18, 1946, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO 88, ILL., ČETRTEK, 3. JANUARJA (JANUARY 3, 1946)

Subscription \$6.00 Yearly

STEV.—NUMBER 2

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 4, 1918.

Uredniški in upravniki prostor:
2657 South Lawndale Ave.

Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

Predsednik Truman skuša odvrniti jeklarsko stavko

Vnija zahteva zvišanje mezde za dva dolarja na dan

MURRAY SKLICAL KONERENCO

Washington, D. C., 2. jan.—Predsednik Truman je storil komik za odvrnitve generalne jeklarske stavke, ki je določena za 1. januarja. Imenoval je poseben odbor za ugotovitev dejstev in dal navodila uradu administracije cen. Urad bo pojudi poročal Trumanu o možnosti zvišanja cen jeklarskih produktov.

Predsednik je direktno apeliral na jeklarske delavce, najstanejo na delu, dokler poseben odbor ne poda svojega poročila. Za člane odbora je imenoval R. J. Donougha, Jamesa J. Douglasa in Nathana P. Feingera. Slednji je bil representant javnosti v vojnem devskem odboru. Feisinger je profesor prava na državni univerzi v Wisconsinu.

Urad administracije cen je bil struširan, naj predloži svoje poročilo Trumanu do 1. februarja. Na podlagi poročila bo urad odločitev glede zvišanja cen jeklarskih produktov.

Člani jeklarske unije CIO so z ogromno večino izrekli za daje generalne stavke pri glasovanju, ki se je vrnilo pod nadzorstvo federalnega odbora.

Odbor pred nekaj tedni predsednik jeklarske unije in O je Philip Murray. Unija zahteva zvišanje plače za dva dolarja na dan.

Okrog 700,000 delavcev v jeklarski in sorodnih industrijskih prizadetih v stavki, če bo učinkovita. Truman je apeliral na njih in jeklarske korporacije, ki sodelujejo s posebnim odborom v prizadevanjih za odvrtitev stavke.

Urad administracije cen je bil struširan, da medz delavcem ne bo zvišane brez zvišanja jeklarskih produktov.

Philip Murray je sklical konferenco voditeljev avtinalnih in elektrarskih unij v Washingtonu, na kateri bodo razpravljali kampanji za zvišanje mezd. Thomas, predsednik avtinalne unije, in Albert J. Fitzgerald, predsednik elektrarske unije, sta že odpovedala v Washingtonu. Priprave so v teku za oklicavo proti General Electric Co. Westinghouse Electric Co. V varnah oben kompaniji je uporabljen okrog pol milijona delavcev.

Amsterdam, Holandija, 2. jan.—Inženirji in delavci, ki so zaposleni s popravljanjem naslovov, katero so razdejali Nemci v teku vojne, upajo, da bodo dovršili delo v nekaj tednih. Vrzel v nasipu pri Ramneku je bila zamašena zadnjini teden. Okrog 40,000 akrov zemlje na toku Walcherenu je bilo pod vodo po razdejanju nasipov. Posledjevali veliki trdijo, da so vzel najmanj pet let, preden bodo postala polja plodovita.

Holandski nasipi bodo kmalu popravljeni

Amsterdam, Holandija, 2. jan.—Inženirji in delavci, ki so zaposleni s popravljanjem naslovov, katero so razdejali Nemci v teku vojne, upajo, da bodo dovršili delo v nekaj tednih. Vrzel v nasipu pri Ramneku je bila zamašena zadnjini teden. Okrog 40,000 akrov zemlje na toku Walcherenu je bilo pod vodo po razdejanju nasipov. Posledjevali veliki trdijo, da so vzel najmanj pet let, preden bodo postala polja plodovita.

Korejski premier stavlja demonstracije

Seoul, Koreja, 2. jan.—Kim po, predsednik začasne vlade ustavil demonstracije in stavke, ki so bile oklicane v znak protesta proti zaključku zunanjem ministrov, da pride Koreja pod petletno poverjeništvo Amerike, Rusije, Velike Britanije in Kitajske. Zadevno odredbo izdal po seji članov svojega

oskrba imenovala na komisije

London, 2. jan.—Radijsko poročilo iz Moskve pravi, da je bil A. Gromyko, ruski poslanik v Washingtonu, imenovan za zavezniške komisije za alijni vzhod. General Derešenko je bil istočasno imenovan za predstavnika Rusije in zvezniške svetovne za kontrolu armenske.

Nesreča zahtevala veliko število žrtev

Washington, D. C., 2. jan.—Nesreča v zvezi s praznovanjem novega leta so zahtevala 402 žrtev v štirih dneh. V avtinalih nesrečah je izgubilo življenje 258 ljudi. Požari, eksplozije in alkohol so odgovorni za ostale žrteve.

Zadnji Hitlerjev apel razkrit

Prijateljstvo med Nemčijo in Veliko Britanijo

Nuernberg, Nemčija, 2. jan.—Adolf Hitler je teden dni pred svojo smrtjo v gorečem Berlinu naročil zunanjemu ministru Joachimu von Ribbentropu, naj v njegovem imenu apelira na Veliko Britanijo za resnično priateljstvo z Nemčijo, ki je nedobrodno potrebno za življenjski obstanek oba. Apel razkriva tajno Ribbentropovo prisno.

Ribbentrop je naslovil pismo z apelom premierju Churchillu in zunanjemu ministru Edenu in pred ujetjem v Hamburgu. Označil ga je za zadnjo Hitlerjevo politično oporočno. Ta je bila narekovana v momentu, ko je bila usoda nacističke Nemčije započeta.

Hitler se je postavil v pozor prnika. "Moj duh bo vstal iz groba in svet se bo prepričal, da sem imel prav," pravi oporocnik. "Vsi koraki, kateri sem podvzel, so bili v korist nemškega ljudstva."

Nemški diktator je v oporoci izrazil svoje občudovanje v naslovu sile sovjetske Rusije. Stalina pa je pojavil kot ustvaritelja te sile.

Ribbentrop, ki je sjavil Hitlerjevo oporoco, se mora zagovarjati z drugimi vodilnimi nastavci vred pred zavezniškim sodiščem v Nuernbergu kot vojni zločinec.

Pariz, 2. jan.—List France Soir poroča, da so Rusi našli Hitlerjevo truplo v grobu na vrhu državne kancelarije v Berlincu. Truplo je identificiral nemški zobotzdravnik. Hitler in njegova žena Eva sta izvršila samomor, ko so russki topovi brali šrapnele na kancelarijo.

List dostavlja, da so Rusi odzeli naznalo, da je bilo Hitlerjevo truplo najdeno in identificirano 19. decembra pretelega leta.

Holandski nasipi bodo kmalu popravljeni

Amsterdam, Holandija, 2. jan.—Inženirji in delavci, ki so zaposleni s popravljanjem naslovov, katero so razdejali Nemci v teku vojne, upajo, da bodo dovršili delo v nekaj tednih. Vrzel v nasipu pri Ramneku je bila zamašena zadnjini teden. Okrog 40,000 akrov zemlje na toku Walcherenu je bilo pod vodo po razdejanju nasipov. Posledjevali veliki trdijo, da so vzel najmanj pet let, preden bodo postala polja plodovita.

Vernski igralec ustreljen v ameriški coni

Berlin, 2. jan.—Nemški gledališki igralec Peter Holtz je bil napaden in ustreljen v ameriški okupacijski coni. Napaden je bil, ko se je vrnil domov po obisku igralke Margote Moore. Ameriške vojaške avtoritete je že napadalce.

Nesreča zahtevala veliko število žrtev

Washington, D. C., 2. jan.—Nesreča v zvezi s praznovanjem novega leta so zahtevala 402 žrtev v štirih dneh. V avtinalih nesrečah je izgubilo življenje 258 ljudi. Požari, eksplozije in alkohol so odgovorni za ostale žrteve.

Domače vesti

Podpravi iz Londona

Dolenjka, naša znana dopisovalka iz Londona, prosi uredništvo Prosvete, da v njenem imenu vočimo "srečno novo leto vsem znancem, ki se je v Ameriki spominjajo." To torej velja vsem čitateljem Prosvete.

Nev grob na zapadu

Denver, Colo.—Dne 28. dec. je umrl Teodor Galež, star 74 let, doma v vasi Galozi, občina Gorje. Lede pri Metliki, Dolenjka in v Ameriki 45 let. Tukaj pa je živel v zvezniških sloneh na zupnosti. Te niso odvisne od bajk in legend, da je cesar božanstvo, da japonsko ljudstvo prekaša druga piščena in da je bil odstanovitev.

Popravek

Ring, Kans.—V poročilu o smrti rojaka Georga Skubitzza (Skubica), objavljenem v Prosveti 28. dec., se je glasilo, da si je sam vesel življenje, kar pa ni pravilno. Glasili bi se moralno, da so ga našli mrtvega v njegovi koci, kjer je samoval.

(Uredništvo objavlja to pomoto, ki je prišlo vsled slednje besede, ki ni bila razločno zapisana in je izgledala kot "samomor.") Doma je bil z Javorja pri Štanggi, ne od Stične in je umrl na ravne smrti.

Zapet v civilu

Chicago.—Castno je bil odpuščen od vojakov Ernest W. Vrhovnik, sin znanega pionirja Petra Vrhovnika, ki živi v Pullmanu. V armadi je bil čez 42

leta. V拉中英在和英國人一起在西海岸打仗。—Enako sta prišla domov s častnim odpustom Andrew F. Zadnik, sin družine Andrewa Zadnika v Pullmanu, ki je bil 18 mesecev na zapadni fronti, kakor tudi zetete družine John Paskiewic, pri vojakih tri leta in na zapadni fronti 18 mesecev.

is Cleveland

Cleveland.—Stanley A. Jankovich, sin znanega "večnega popotnika" Toneta Jankoviča in njegove Cilke, je bil pri vojakih tri leta—ne 29 mesecev kot je bilo poročano na tem mestu; 29 mesecev je služil preko morja—v Angliji, Franciji in Nemčiji in se vrnil domov iz Nuernberga.

—Po dajški bolezni je v Euclidu umrla Emma Milavec, stara 34 leta in rojena Skedel v Clevelandu. Zapušča moža, hčerko, dve sinove, staršice, sestro, dva brata in več drugih sorodnikov. — V nedeljo je umrl v bolnišnicu Anton Slamik, star 56 let, doma iz vasi Kovice na Primorskem in v Ameriki 38 let. Bil je član KSKJ in Carniole Tent T. M. Zapušča ženo, sin in tri hčere, v starem kraju pa štiri brate in sestre. — Po kratki bolezni je v Collinwoodu umrl John Zimmerman, star 78 let in vodovec. Zapušča sina, poročeno hčer in tri vnukov. — Iz armade in mornarice se bili častno odpuščeni: Eva sinova družine Martin Frank, John in Martin, prvi v armadi 42 mesecev, od teh 26 mesecev v Evropi, drugi pa pri mornarici 28 mesecev na Pacifiku; dalje Albert Tomle, pri mornarici 30 mesecev, od teh 26 mesecev na Pacifiku; Joseph Košar, sin mrs. Košar v Collinwoodu, ter Joseph M. Ambrozic, sin Jennie Ambrozic, v vojni 42 mesecev.

London, 2. jan.—List France Soir poroča, da so Rusi našli Hitlerjevo truplo v grobu na vrhu državne kancelarije v Berlincu.

Truplo je identificiral nemški zobotzdravnik. Hitler in njegova žena Eva sta izvršila samomor, ko so russki topovi brali šrapnele na kancelarijo.

List dostavlja, da so Rusi odzeli naznalo, da je bilo Hitlerjevo truplo najdeno in identificirano 19. decembra pretelega leta.

Anglijski igralec ustreljen v ameriški coni

Berlin, 2. jan.—Nemški gledališki igralec Peter Holtz je bil napaden in ustreljen v ameriški okupacijski coni. Napaden je bil, ko se je vrnil domov po obisku igralke Margote Moore. Ameriške vojaške avtoritete je že napadalce.

Nesreča zahtevala veliko število žrtev

Washington, D. C., 2. jan.—Nesreča v zvezi s praznovanjem novega leta so zahtevala 402 žrtev v štirih dneh. V avtinalih nesrečah je izgubilo življenje 258 ljudi. Požari, eksplozije in alkohol so odgovorni za ostale žrteve.

Ameriški vojak ustreljen v Berlinu

London, 2. jan.—Delegacije treh velesil—Rusije, Amerike in Velike Britanije—so dosegale v Berlinu, pravilno radijsko poročilo iz Moskve. Načelniki delegacij so Andrej Višinski, ruski zunanji podkomisar, W. Averell Harriman, ameriški poslanik v Moskvi, in Archibald C. Kerr, britanski poslanik v Moskvi. Delegacije so bile instruirane, naj storite korake za reorganiziranje rumunske vlade.

Hirohito pobil bajko o božanstvu

General MacArthur pozdravil izjavo

Tokio, 2. jan.—Cesar Hirohito je v svoji izjavi japonskemu ljudstvu pobil bajko o svojem božanstvu in da je Japonska poklicana, da vlad vsemu svetu. Izjava je pridela, ko je poražena Japonska praznovala novo leto v negotovosti glede zavezniške okupacijske politike v bodočnosti.

"Čutimo veliko zaskrbljenost, ker je bila vojna zaključena z našim porazom," pravi izjava. "Stali bomo vedno na strani ljudstva in delili z njim žalost in veselje. Veri med nami in ljudstvom so vedno slike na zupnosti. Te niso odvisne od arije in legend, da je cesar božanstvo, da japonsko ljudstvo prekaša druga piščena in da je bil odstanovitev.

Hirohito je dalje rekel, "da bo Japonska prestala preizkušnjo, če bo enota. Njena civilizacija bo napredovala v mirnem času, kar bo v korist deželi in vsemu svetu. Izvoje se mora poroditi nova Japonska."

General Douglas MacArthur vrhovni poveljnik okupacijskih sil na Japonskem, je pozdravil deklaracijo japonskega cesarja. Izjavil je, da je Hirohito zavzel pravilno stališče.

Ruski komentator obsodil kolonialni sistem

London, 2. jan.—Dr. Lemin, ruski komentator, je na moskovski radiopostaji izjavil, da Sovjetska unija zahteva svobodo za odvračanje ljudstva in to mora biti glavni cilj poverjeništa teritorijev po organizaciji Združenih narodov.

Dr. Lemin je obsodil kolonialni sistem potem, ko so člani praviljalne komisije Združenih narodov zaključili svojo sejo v Londonu. Glavni predmet diskuzij je bil kolonialni sistem. Lemin je dejal, da je kolonialni sistem zavora, kar je bilo demonstrirano v vojnem času.

"Udeležba Sovjetske unije v poverjeništvu je edina garancija uspeha," je dejal. "Ona bo tvorila glavno gospodarsko silo v mednarodni arnosti. Sistem poverjeništa bo funkcional v prilogu prizadetim ljudstvom in omogočil ustanovitev podlage miru in blagostanju."

Rusija je postavila na celo malim državicam, ki so se izrekli za liberaliziranje sistema poverjeništv. Dr. Lemin je dejal, "da žarster Združenih narodov sprejet in podpisal na konferenci v San Franciscu, vsebuje plemenite načele, katera je treba uveljaviti. Države, ki posedujejo kolonije, zatirajo gibanja za neodvisnost. To se opaže v Indiji, Indoneziji, Indokini in na Blizujem ter Srednjem vzhodu."

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT

GLASILLO IN LASTNINA SLOVENESE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by Slovenske National Benefit Society

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year. Chicago and Cook County \$7.50 per year. Foreign countries \$5.00 per year.

Cene oglašev po doporuči: Kopijasti dopisov v nasvetenih članov se ne vratajo. Nakupi literarne vrednosti (knjige, povesti, drame, pesmi itd.) se vrane pošiljalcu le v službu, če je priložno potrebno.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2857-58 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

150

Spanski diktator na "dilci"

Spanski klerofašistični krvnik Franco mora imeti te dni slabo spanje in težke sanje. Pomen teh sanj je, da se njegov krvniški režim pomici k svojemu zatonu in da bo v bodočih mesecih zdranil po dilci in se načelal na pogorišču zgodovinskih razvalin. Selbo za svojima nestorjema in protežiteljem: napihnenim italijanskim "Cesarjem," ki so ga milanski delavci spravili v krovno po njemu primerenem načinu in zaslugah, in velikem megalomanizmu in sadistom Hitlerjem.

Diktatorju Francu, ki je pomoril tudi več lojalističnih duhovnikov in nun kot vse evropski boljševiki od ruske revolucije sem, kljub temu pa je izredno dobro zapisan v Vatikanu—njemu so se pricela tresti tudi pod nogami že pred par leti, ko je tudi njemu postal jasno, da je Hitlerjeva Nemčija zapisana porazu. Potem se je na eni strani začel dobriskati "gnilim demokracijam"—Angliji in Ameriki—po drugi strani je pa svojim "caudilom" in klerofašističnim pristašem še vedno delal vzpodbudne govorove, v katerih je proslavljaj fašizem, posebno pa španske vrste fašizem, ki je od temena do peta blagoslovljen po—Kristusovem namenuščem (?).

Prav slednjemu se ima v veliki meri zahvaliti, da ni še zletel s trona. Kdor ima na svoji strani vso moč Vatikana, vso moč zelo vplivne katoliške hierarhije, bo pri zapadnih "kričanskih" vladah tudi užival zaslombu. In to zaslombu je užival ta diktator tudi v vplivnih krogih Anglike in Amerike, čeprav je svoj fašizem odprt izpovedoval. Se ni leto dni, ko mu je Churchill pel slavospev v parlamentu in tudi "naš" državni deputement mu ni delal nobenih preglavic. Šele ko ga je pred par meseci očrnkl zunanj minister Bevin, se je potem oglašil tudi Truman in dejal, da Francota "nihče ne mara."

★

Po tem incidentu so se nad Francom pričeli zgrinjati temni oblaki. Nanj je posebno pričela pritiskati nova levica Francija, ki je takoj po svojem prihodu na krmilo pretrgala z njim vse diplomatske stike in pričela koketirati s člani blivše lojalistične vlade. Ta Francija je tudi zavrgla vse sugestije onih angleških torijskih krogov, ki so delovali za povratak španskega Don Juana iz Svice na španski prestol. Vsele tega se je tudi Franco nekoliko oddahnil, kajti nevarnost Don Juanove vrnilje je zaenkrat minila. Potem je razglasil nekakšno "novo demokracijo" v Spaniji, seveda klerofašistično "demokracijo" (!).

Se ni dolgo, ko je že izgledalo, da se bo diktator Franco mogoče na kakšen način izliral in pretokel skozi krizo. Naraščanje prepada med Ameriko in Anglijo na eni ter Rusijo na drugi strani je bila voda na njegov milin. Čim večji bo ta prepad, tem bolj varnega se bo "caudilo" pôčutil. Odnosaši s strani Londona in Washingtona napram Madridu so se sicer ohladili, toda ni bilo govora o pretrganju diplomatskih stikov.

Ampak kot pravi star pregovor, da božji milni meljejo, tako ne miruje niti nova Francija, ki hoče na vsak način priti do Francovega skalpa. Ona ima več vzrokov, da pritiska za strmolagljivje Francovega režima. Na eni strani je obstojo fašistične Španije stalna nevarnost zanjo, na drugi pa francoski levicari tudi ideološko mrze Francov režim. V interesu demokratičnega in levicarsko orientiranega notranjega razvoja Francije je, da je španskemu fašizmu čim prej zadan smrtni udarec, kajti s tem bo oslabljen tudi potuhnjeni francoski fašizem.

In tako je zadnji teden predlagala Ameriki in Angliji skupno konferenco, na kateri se bodo posvetovali, kakšne korake naj podvzamejo vse tri sile za strmolagljivje Francovega režima. Po njenem mnenju naj bi bil prvi korak popoln diplomatski prelom s tem režimom tudi s strani Anglike in Amerike—Rusija ga ni nikdar priznala, marveč vodi že mesecce kampanjo proti njemu. Francija je pa že lani pretrgala vse diplomatske stike.

★

Vesti iz Londona in Washingtona pravijo, da imajo ti vladni krogi pomisleke, da bo mogoče Francov režim strmoglaviti s pretrganjem diplomatskih stikov. Te pomisleke imajo menda posebno v Washingtonu, v Londonu se pa boje, da bi pretrganje ekonomskih stikov najbolj udarilo špansko ljudstvo.

Nam se ti pomisleki zdijo ničevi, vsaj pa ne dovolj tehtni. Sigurno je, da se Francov režim sam od sebe ne bo umaknil, kot se ne umakne noben totalitarni režim. Treba mu bo dati brez od zunanj in od znotraj. Prvi korak mora biti pretrganje vseh diplomatskih stikov, kar mora Francov režim prej ali slej vred ob tla; sigurno ga tak korak ne more utrditi, pač pa obratno. Potreben bo mogoče tudi drugi korak: ekonomske sankcije. To bi sicer res zadelo tudi špansko ljudstvo, ampak druge poti ni. O kakšnih oboroženih sankcijah ni nobenega govorova; te sploh ne bodo potrebne.

Pristoši lojalistične vlade, delavci in kmetje, ki so po treh letih herojskih bojov leta 1938 končno podlegli pred fašistično premojo, si bodo sigurno prizadeleni zategniti pasove, samo da se iznebe svojega največjega trinoga. Asturijski ruderji, ki so bili po porazu pobegnili v hribe, se še do danes niso podali in je prišlo v vseh treh letih že do marsikadinega spopada med njimi in Francovim vojaštvom. Ampak Franco jih še do danes ni mogel uničiti.

Kar se tiče nove španske vlade, to sploh ni nobeno vprašanje, kajti pred par meseci je bila v Mehiki zopet obnovljena legitimna španska republičanska vlada—tista vlada, ki je po Francovi zmagi pobegnila v tujino. Pravilno bi bilo, da bi to vlado takoj priznale vse kolikaj demokratične vlade, pod pogojem seveda, da po svoji vrtnitvi na španska tla čim prej razpiše demokratične volitve. V teku enega leta je lahko špansko vprašanje rešeno brez vsake obrožene intervencije. Demokracija bo potem laži dihala in se tudi oprala svojih grehov, ki jih je zakrivila v španski civilni vojni.

Glasovi iz naselbin

NOVICE O NAPREDNIH SLOVENKAH

Cleveland.—Leto 1945 je bilo k zatonu. Ko pogledamo nazaj, se vprašamo ali smo storili vse, kar je nam bilo mogoče za svojega bližnjega in SNPJ. Kakor dobre gospodinje, ki ob koncu leta pregledajo svoje delo, tako tudi me Napredne Slovenke pogledajo nazaj v preteklo leto in lahko odgovorimo, da smo storile našo dolžnost.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

Delale smo vedno za presehljivo društvo in SNPJ pri vseh naših sodelovanjih z raznimi akcijami.

VSTAJENJE ZA NAJSTRAŠNEJŠIM VELIKIM PETKOM

Mrs. Mary Celarec, poznana Slovenka iz Waukegana, ki se pridno udejstvuje v naših naprednih vrstah in organizacijah za pomoč stari domovini, je prejela zopet do go in zamislio pismo od svoje priateljice Jelice Grosove, ki je žena dr. Grossa, vrhovnega sodnika v Ljubljani.

Pismo se v Izčrkpih glasi:

"Draga Mici! Tvoje pismo od 12. oktobra sem pred nekaj dnevi prejela. Vedela sem, da si zavedna Slovenka, a da je Tvoje srce tako polno plenitvenih čustev do naše porušene, a svodne domovine, to me osrečuje in ponosna sem, da si mi izbereš prijateljica. Za vso Tvoje poštovanost, skrb in trud, ki ga imaš z delom za naše najbednejše, se Ti v imenu vseh sirot naše domovine iz globine srca zahvaljujem in prav tako vsem ostalim Slovenscem, ki prebivajojo daleč od redne grude."

Želela bi samo to, da bi vsi slovenski dobrotniki v Ameriki videli tista izmučena, celabesa telesca sirov iz Bosne, Crne Gore in Hrvaške, ki so jih zadnje tedne pripisali v Slovenijo vse prebole, kose—običejno pa so bili v oblikah iz ameriških darov; to so otroci in sirote, katerih starše so poklale ustaške zveri, ali pa so ponosni darovali svoja življenja za lepo in srečnejšo bodočnost svoje domovine. Kako imajo vsi lepe, temne, žalostne oči! Kako so ti hvalni za vsako najmameno dobroto! Največje zadovoljstvo jim sije z otroških obrazkov, kadar jim podariš prijazen smehljaj in toplo besedo. Sele ko vidiš te bedne otročice, vidiš vso veličino herojske borbe naše izmučene domovine. Ti otročički bodo ostali v Sloveniji tako dolgo, da jim bodo naši pravični voditelji postavili nove domove.

Draga moja Mici, danes doživljamo največji dan v zgodovini našega naroda. Ne morem Ti reči, kdaj je bilo v mojem srcu več sreče, ali ob prihodu partizanov, ki so nas ovobodili suženjstva in mučenja, ali danes, ko smo se odločili, da bomo za vse večne čase zgradili novo domovino. "Prišel je veliki dan, prišle so svobodne volitve. Prvič v zgodovini voli naš narod res svobodno." Vsa naša Slovenija je v znamenju največjega praznika, vsa domovina je en sam cvetoči vrt, vse v zelenju, v zastavicah.

Sinoči so po vsej domovini zarezeli kresovi. Ljubljana je bila sinoči, na predvečer volitev, pravljeno razsvetljena. Povorka za povorko se je vrstila, na deset in deset tisočev je manifestiralo za Tita in ljudsko oblast. Po deželi so se priceli zbirati že ob štirih in petih zjutraj v povorke in procesije, kot na velikonočno nedeljo k vstajenju. Pa saj to je največje, največastne vstajenje v zgodovini našega naroda, vstajenje za najstrašnejšim velikim petkom. Dočakali smo najlepšo veliko nedeljo.

Naš narod je raztrgal verige, vrgel raz sebe hlapčevsko raščino v ponosno žravnalno hrbitvenico in prvič po stoletnem suženjstvu oddal svoj glas za narodove pravice, za svobodno slovensko besedo. Do sedaj smo bili samo hlapci, z majhnim izjemo izprijenih, laksjih duš o-kupatorja. Saj se še spominjata draga prijateljica, da je bila slovenska beseda sama govorica za hlapce in berače, gospoda pa je govorila samo jezik tuja, ter se stremovala svoje krv. In potomeči te gospode so tudi v teh letih, ko nas je okupator mučil, ponizeval in ubijal, ti potomci tudi v tej borbi zatajili svojo kri, spremenili cerkve v klavnice, potepitali svetinje svojih prednikov in v imenu križa ubijali in morili. Hoteli so prekositi počastnega tuja in svojo sramotno vlogo so odigrali dovršeno.

Kaj pa so storili potomci hlapcev in beračev? Vzdignili so punt, ki ga je započel Matija Gubec, in ga odigrali prav tak dovršeno! Le da je njih punt ovezan s krono zmage— to so današnje volitve! V tem puntu je sodeloval ves pošten slovenski narod! Matere so pošljale svoje otroke v gozdove res so morale zatajiti marsikatno osebno bolečino, a njih srca so se odločila za punt. Kmečke matere so bile edinstveno požrtvovale do trpljenja naših partizanov. Marsikad so jim sku-

kadeti vtiši na njega—npravili Slovenci, je izjavil, če ne bi bil Poljak, bi hotel biti Slovenc.

Danes je naše veliko vstajenje, danes ni med nami več hlapcev in beračev — ponosno korakajo po ulicah naše praznične Ljubljane sinovi in potomci tistih prednikov, ki so prisili zgodovino slovenskega naroda z znojnimi sragami tripljenja, poniranja in jim skozi dolgi tisoč let ni bilo zavedati, se da bodo nekoč njihovi otroci nosili v srcu srco današnjega dne.

Moja ljube Mici, najprisrečen je se Ti zahvaljujem za izrazeno sožalje ob smrti moje ljube mame. Prisrčno pozdravljam mojega sošolca Milana Medvedja. Neizmerno sem bila vesela Tvojega poročila, da je tudi on naš borec. Pa saj ne more biti drugač. Vsa njegova družina je v prvih vrstah pri obnovi naše ljube domovine. Njegov mlajši brat je zdravnik in se je boril med privimi po naših gozdovih. Sedaj je major in človek, ki mora kar spoštovati, če z njim govori. Njegov starejši brat in nečak sta posedala skoraj vso dobo po ječah in internacijah, sestra pa se zelo marljivo udejstvuje med našimi zavednimi ženami. Torej Milan je žurnalist in se udejstvuje na pisateljskem polju. Saj je bil že v dvanajstih letih bolj sanjava duša. Dobro ga imam še v spominu, kajti vedno sva se razumela kot dobra tovarša.

Upam, draga prijateljica, da boš tudi v bodoče delovala za naše domovino. Žalostno je, da se dobes tudi v Ameriki tukim omenjenci, ki se zavzemajo za belogardistične izvrzke. Saj so vendar čitali in shišali o grozdejstvih, ki so jih počenjale po vsej Evropi te zveri. Sicer pa so vsi odlični Slovenci v Ameriki na naši strani, na primer Louis Adamič, Zlatko Balokovič in drugi. Saj so tudi pri nas vsi veliki možje z vsem srečem na naši strani, kakor Oton Zupančič, naš svetovski župnik Finžgar, Božidar Jakac in drugi. Jakac je v gozdovih naslikal nesmrtna dela v najskromnejših razmerah, ko ni imel niti materiala niti miru.

Pred nekaj dnevi sem govorila z nekim srbskim zdravnikom-partizanom. Pričeval mi je, kako so se partizani borili na Koroškem in zajeli so okoli 30.000 hrvaških ustašev, ki so največje zveri, ki so kdaj hodile po evropskih tleh. Tudi Koroška se prebuja in ob vsaki priliki manifestira za Tita in Jugoslavijo.

Sedaj pa zaključujem. Neizmerno si želim, da bi mogel v našem lepem domu v Novem mestu kramljati ob vederih, ko zahaja sonce in se vije Krka, kot srebrn pas okrog mesta in Ragošev loga. Moj dom Ti bo vedenino na stežaj odprt, če bi se zavzel z možem prebiti Jesen Vojinovega življenja v domačem kraju. Pozdrav vsem od nas vseh! Tvoja

Jelica Gross.

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje s 2. strani.)

zani in povedali tudi za Francijo. Nemci so pričeli s topovji streljati v Bezuijak. France je bežal po klancu proti cerkvi, pri Urbanovi gredi pa ga je zadela smrt. Z njim je bil tudi sin, ki je bil ranjen v nogu. Bridko je jokal, ko je zvedel, da je oče mrtev in dejal, da bi rajšček, da bi bil on ubit. Težko je sedaj naš življenje. Pavleka in deklico sem dala Ani, ki je v Mariboru. Saj imam še štiri otroke.

Belogardisti in Švabobranici so mi prizadeli veliko hudega. Ker je bil moj mož pri partizanih, me niso pustili niti na mojo njo, da bi si nakopala krompirje, po vseh hišah pa so šli prepovedat, da ne smejo partizanskim družinam dati jesti in pomagati. Zelo so se mi smilili otroci, ko so krčali, "mama, lačen sem," jaz pa jim nisem imela kaj dati.

Domobranci so nas strahovali vsak dan in me spraševali, kje je moj mož. Eden iz vasi me je hotel ustreliti. Taki so bili Švabobranici. Še ponoči nismo imeli miru brez belimi in Švabobranici. Šli smo spat, pa so prišli in grozili, da bodo postrelili mene in otroke, če zlostijo, da hodi domov France. Vsak dan so nas strahovali in tepli s puškami. Dosti smo moralni prestati, a se da je vse minuto. Ko je bil ubit

France, so me zmerjali, češ, da sem generalova žena. On je namreč bil poročnik pri partičnih.

Vse partizanske družine, sedem po številu, smo bile zapisane na smrti. Ako ne bi bilo še dva dana partizan, pa bi nas pobili Švabobranici. Bog daj zdravje našim vrlim partizanom! Prav tako vsa čast Američanom! Veliko bi rada še pisala, toda to stvari je mogoče povedati samo ustreno. Če morete, ponagajte nam, ker smo v resnici potrebljni. Pozdravljam vse skupaj, Tvoja sestra Angela Zorc.

Tako se glasita pismi mojega brata Antona Popka in sestre Angele Zorc. Ubogi slovenski narod, koliko je pretrpel. Mi mu moramo pomagati po svojih močeh. Josephine Mahnic.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Duluth, Minn., C. G.: Potrpljenje! Vaše pismo bo objavljeno prihodnje dni.

DOPISNIKOM IN ČLANOM JEDNOTE

Kadar pišete prosveti ali v glavni urad SNPJ, ne pozabite v nadzor na pravljeno poslovno listovko 23 na besedo "Chicago". Na kuverti vnesi zapisači Chicago, III. To bo očitajoče delo na črkalki počti, nam pa pošlji dostavljeno pošte.

Poročilo

iz Nuernberga

Nuernberg. — ONA. — Braniči nacističnih mogotov so naznani, kakano stališče bodo zavzemali otoženci, ko bodo odgovarjali na otožbo. Iz teh objav je pošneti, da bo na primer Julius Streicher, najstrašnejši preganjalec Židov, poskušal prepričati sodnike, da je bil v bistvu njih priatelj in protektor. Priznati je treba, da to pjevo govorilo razvedka mnogo optimizma — kar je malo v skladu s preplašenostjo, katero kaže ta nekaj tako mogočni in osorni ter naduti otoženec.

Streicher bi baje želel dokazati, da ni nikdar storil nič drugač kot pisal v svojem zloglasnem časopisu "Der Stuermer" in da se osebno ni nikdar udeležil nobenega preganja Židov.

Trdil bo tudi, da je osebno interviroval v prilog mnogih žrtev v koncentracijskih taboriščih ter da jih je osvobodil naj-

manj po 20 do 30 vsako leto. Privedel bo tudi priče, ki bodo potrdile, da ni imel na svojih posestvih nikdar nobenih kaznjencev, da delajo zanj.

Arthur Seyss-Inquart, ki je bil poglavita osebnost pri organizaciji napada na Avstrijo, zavzemali otoženci, ko bodo odgovarjali na otožbo. Iz teh objav je pošneti, da bo na primer Julius Streicher, najstrašnejši preganjalec Židov, poskušal prepričati sodnike, da je bil v bistvu njih priatelj in protektor. Priznati je treba, da to pjevo govorilo razvedka mnogo optimizma — kar je malo v skladu s preplašenostjo, katero kaže ta nekaj tako mogočni in osorni ter naduti otoženec.

Walter Funk, ki se je moralno popolnoma sesedel in je le se senca človeka in moža, nameva baje igrati "uboga revo", ki ni vedela ničesar, niti pomenila ničesar. Trdil bo, da je bil popolnoma brez vsakega pliva napram Goeringu ali Speeru, ter misli, da bo našel priseči, ki bodo pripravljene priči, da je bil vedno proti vojni in tudi proti ropanju in plenjanju zasedenih dežel.

Wilhelm Frick, ki je bil nekoč takozvan protector Češke, to je firjerj namestnik, pa se bo pritoževal, da policija v njegovem območju ni bila v njegovih rokah, ter da so odgovorni za strahovlado in težje deli v tej duželi edinole Streicher, Kaltenbrunner in nekateri drugi.

O devaluaciji franka

Pariz. — ONA. — Razgovori z najrazličnejšimi Francozi so mi pokazali, da vzroki devaluacije francoskega franka nikakor niso jasni vsemu prebivalstvu. Tudi o tem si narod ni na jasen, kakane bodo posledice te-

vozih sredstev za polnih 50 odstotkov — to pa je najboljše znamenje, kako so v zadnjem času narasle cene življenja.

Ti krogi, ki so proti devaluaciji, trde naslednje: Pomotno je bilo mislit, da je bilo treba izvesti devaluacijo še pred 1. januarjem, ko stopi v veljavno sporazum iz Bretton Woodsa. Ta sporazum predvideva rok čakanja od trideset dni, v tem času bi bilo še vedno mogoče izvesti devaluacijo. Dalje poudarjajo ti krogi, da je poglavita potreba Francije uvoz v neizvoz. Bolje je bilo torej kupovati s frankom, ki je štel 50 frankov za 1 dolar, kot zdaj s frankom, katerega kurz je 119 na en dolar.

Francija ima še močne rezerve dolarjev in se več kreditov — čemu torej devaluirati?

Oni, ki so izvedli devaluacijo, pa poudarjajo, da Francija do zdaj ni bila v stanju, da zadosti zahtevam svojih trgovskih dogovorov, ker je bilo vse njen blago predrago za izvoz.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Možki zdaj v Armadi, ki reenlistajo pred 1. februarjem, bodo reenlistani v sedanjem činu. Možki, ki so bili častno odpuščeni, lahko reenlistajo tokom 20 dni po odpustu v istem činu, ki so ga imeli ob času odpusta, pod pogojem, da reenlistajo pred 1. februarjem, 1946.

V novi Armed Forces Voluntary Recruitment Act of 1945 je dolga vrsta ugodnosti. Zmožnost obdržati vaš sedanji čin, je samo ena od teh, ampak ta ugodnost preteče 31. januarja.

Je še mnogo drugih vzrokov zakaj so mnogi tisoči mož zopet vstopili, in več tisočev jih vstopi vsaki dan. Vi boste gotovo hoteli vedeti vse priložnosti, ki so vam odprte. Ako jih čitate pazljivo, boste vedeli zakaj služba v novi mirodobi Stalni Armadi je vpoštovana kot "Najboljša Služba na Svetu."

POGLAVITNE TOČKE NOVEGA ENLISTMENT PROGRAMA

- Pristop za 1-½, 2 ali 3 leta. Enotni vstop dovoljen za vojake, ki so sedaj v Armadi z vsaj 6 meseci službe.
- Pristop starost od 17 do 34 let vključno, razen onih, ki so sedaj v Armadi, ki so mogoče napolnjene s priznanji in za bivše vojake, pri katerih je odvisno od dolgoti vojaške službe.
- Vojaki, ki so zopet priglašeni, obdržijo svoje sedanje čine, skozi priznanje v 20 dneh po odpustu in pred 1. februarjem 1946.
- Najboljša plačilna lestvica, zdravniška, hrana, stanovanje in oblike in zgodovini naše Armade.
- Povisitev bonusa za zopet priglašene \$50 za vsako leto v aktivni službi, od kar je bil plačan zadnji tak bonus, ali pa od zadnjega vstopa v službo.
- Do 90 dni plačanega dopusta, kar je odvisno od dolgoti službe, s počitniško plačljivo vojašno domov in nazaj, za vojake, ki so sedaj v Armadi in se priglašajo.
- Priložnost učiti se enega ali več izmed 200 poklicov in strokov, ki se poučujejo v vojaških strokovnih šolah v U. S. ali okupiranih delih.
- Zadnja priložnost je, da se vključi v program za prekonske službe in prekonske krajce v Zračni službi.
- Podpora za družino za čas vojaške službe za one, ki so odvisni od vojske, ki se je priglašil pred 1. julijem 1946.
- Povisitev bonusa za zopet priglašene \$50 za vsako leto v aktivni službi, od kar je bil plačan zadnji tak bonus, ali pa od zadnjega vstopa v službo.
- Izbira oddelek službe in prekonske službe v Zračni službi.
- Ground all Service Forces na 3-letni službi.
- Pravosten dobrot National Service Life Insurance.
- Reservni in A.U.S. Commissioned častniki, ki so odpuščeni iz aktivne službe, se morejo priglašati v Grade 1 (Master Sergeant) in se morejo obdržati svoj rezervni čin.
- Dodalno 30% povisitev na prekonske službe.
- Dodalno 50% za letalsko posadko, padalec II.
- Dodalno 5% povisitev plače za vsako triletno službo.

MESEČNA PLAČA—ENLISTED MEN

poleg hrane, stanovanja, oblike in zdravniške oskrbe

<tr

IZZA KONGRESA

Zgodovinski roman

Spisal
dr. Ivan Tavčar

(Nadaljevanje)

Oba sta nekaj časa molčala. Potem vpraša knez: "Kaj ukazujete, veličanstvo? Naj se li odpravijo kurirji?"

Cesarju Francu se je pobesil obraz:

"Laufen lassen, Durlaucht, laufen lassen! Bolj ko se bo mešalo, večji bo škandal!"

STIRINAJSTO POGLAVJE

Potekel je mesec februar. Kongres je imel dne 28. tega meseca zadnjo svojo sejo, a potentati in diplomati so gojili nade, da bo v pričetku marca vse pri kraju in da se bodo tedaj na vse strani sveta zopet razpršile množice, ki jih je bil kongres zvabil v belo Ljubljano.

V februarju je neapoljska afera belila glave dravžnikom. Ali revolucionarji so vidno nazadovali, in vse je kazalo, da napravi general Frimont nekak izprehod v burbonsko kraljevino, pri katerem se pač prelije nekaj potu, a malo krvi. Vsled tega je vladala dobra volja v kongresnih krogih.

Mesto samo pa je živel ves februar v nepretrganem razkošu. Vsak dan je bilo kaj videti ali kaj novega slišati, tako da vrli meščančki niso prišli niti iz gledanja niti iz poslušanja. Na Kapucinskem trgu se je vrstila parada za parado. Danes je odšel ta bataljon, jutri je došpel oni bataljon. Oba pa sta morala defilirati pred cesarjem, tako da se Kapucinski trg skoraj nikdar ni izpraznil.

Potem je prišlo nekaj specjalno ljubljanskega, kar je pri zavednih meščanah povzročilo, da so jim srca živejše bila in da so glave visoko nosili, ker se je izkazala domačina tako velika in nepisana čast! Kaj je bilo? Profesor Anton Melzer je iznašel novo orodje, ki se je spremenovalo pri porodih. V drobnih brošurcih je opisal ta instrument in njega vrline. Brošuro in instrument pa je profesor Melzer devotno posvetil "njegovemu veličanstvu cesarju vseh Rusov". Vsa tega mu je omenjeno veličanstvo podobil dragocen, z brillanti bogato okrašen prstan. Ljubljanske gostilne so bile s tem preskrbljene za dober teden dni. Pri vsaki pivski mizi se je govorilo o Melzerjevem prstanu in pri Deteli za frančiškansko cerkvijo — v gospozki sobi — je odlikovanec nekaj večerov razkazoval svoj prstan in svojo veliko srečo.

Nato je prišla patriotska lojalnost na vrsto, od katere je tedanje ljubljansko občinstvo kar umiralo. Dne 8. februarja je bil "najvišji rojstni dan njenega veličanstva cesarice". Dvor je imel ob desetih svojo mašo pri nunah, "wo dier weibliche Schuljugend in weissen Kleidern Spalier machte."

V istem času je maševal škof pri Svetem Miklavžu, kjer so se zbrale civilne in vojaške oblasti.

Zvečer se je v gledališču ob lepi razsvetljavi in primerni dekoraciji — "während der Name Caroline in Brilliantfeuer glänzte" — pela cesarska pesem.

Okrog osmih je cesarska dvojica s princi svo-

Črtice in povesti

Spisal F. S. Finžgar

(Nadaljevanje)

Minka je povesila oči in svaljala med prsti vogal predpanski ka.

Oče jebral časnik in semterja preko načenikov pogledal hčerko.

"E, pusti jo," je začela pomagati hčerki mati. In ko je šla iz kuhinje še hči Ančka, je oče omagal. Za teden dni se je Minka odpeljala v Gradec.

Gelo uro pred odhodom vlaka iz Grada je Minka prišumela po dveh trudnih dnevnih nakupovanjih na kolodvor. Postreček je tovoril za njo težek kovčeg, ki si ga je postavila na peron in ga trdovratno stražila. Bila je vsa nova. Prevzela jo je — osemnajstletno — njemurnost. Večnost se ji je zdelo to čakanje. Pa ne zavoljo čakanja. Najrajsi bi bila sfršala domov in že uživala zavist, ki jo bo vzbudila njena obleka.

"Juj, Rezi, ta bo gledala!"

"In Slavica! Razjokala se bo od jeze."

"Pa Barba, Barba! Ta klepetulja, ki je vse zapravila in se z vojaki pajdašila ter se nosila, kot bi bila 'od stanu,' no, to razlene togotata."

Minka se je nasmejala od veselja. Prav takrat je prisetal mimo nje 'elegant' gospod.

je hiše in z mnogoštevilnim spremstvom ogledovala krasno razsvetljavo mesta. Pri tem so se posebno odlikovali škofijski dvorec, licej in mestna hiša. Dolgo vrsto voz, v katerih se je vozil dvor, so obdajali komorni furirji na konjih. Po ulicah se je gnetila navdušena množica, ki je neprestano kričala "vivat". Tudi o tej razsvetljavi se je mnogo in dolgo govorilo.

Pobožnim dušam je prinesel 11. februar posebno slavnost. Izpovednik kralja obeh Sicilij, Angelo Porta di Cuneo, je bil imenovan za škofa v Termopoliju. Ob desetih zjutraj ga je posvetil v škofijski cerkvi kardinal Spina, ljubljanski in zagrebški škof pa sta pri tem asistirala. Ta cerkvena slavnost, pri kateri je bil navzočen cesarski dvor, je vzbujala občno pozornost. Ker je bil Cuneo kapucin, posebno ljubljanskemu ženstvu ni hotelo v glavo, kako je mogel škof postati, in ker nihče ni vedel, kje leži termopliska škofijska, se novemu škofu ni dajala posebna veljava. Miklavž Čeljustnik pa je očitno govoril, da to ni noben škof, ker kapucin sploh ne more postati škof!

Dne 12. februarja je bil rojstni dan cesarja Franca. Dvor je imel svojo mašo pri nunah, in belo oblečene šolske deklice so zopet stale v špalirju po cerkvi. Ob desetih je pel ljubljanski škof Te Deum, pred cerkvijo pa je "paradiral" bataljon graničarjev in z Grado so gramele topovi.

Ko se je ob dvanajstih povrnih avstrijski cesar z izprehoda — "von allerhöchst Ihrer Lieblingszpaßfahrt" — iz Mestnega loga, kjer mu je bil magistrat postavil malo lopo, ki se danes stoji, je prišel car, da mu je izrekel najsrčnejša vožčila. Suverena sta nato obedovala "im vertraulichen Cirkel", po obedu pa je svirala pod okni deželnega dvorca godba Wimpfenovega polka.

Zvečer se je v gledališču zopet pela cesarska pesem in mesto samo je bilo zopet čarobno razsvetljeno. Po ulicah se je vozil dvor, a množice so ravno tako kričale, kakor na cesaričin rojstni dan.

Dne 22. februarja zjutraj ob desetih so nagnanili trije streli z Gradu, da gori v mestu. Grello je v hiši št. 10 na trgu, kjer so se bile saje v dimniku vnele, tako da se je črni dim kakor piše uradni list — debelo dvigal v višine. Glede tega ognje, ki so ga takoj zadužili, je pisal lokalni list: "Glinjivo je bilo gledati pri tej priliki, kako sta naš oboževani vladar in vzvišeni kralj neapoljski osebno prišli v bližino nevarnosti, da se s svojo najvišjo osebo prepričata o dobro vpečanjih gasilnih pripravah."

Tudi to izredno junaštvo omenjenih suverenov je izredno obilo govorov okrog ljubljanskih pivskih miz. Se večjo senzacijo pa je vzbujala vest, o kateri je pisala "Laibacher Zeitung", da je v Marselju porodila zdravo hčerko šestdeset let stara ženska. Take novice so v tisti dobi posebno ugajale in javnost jih je z ravno isto slastjo poučivala kakor novice s tega ali onega dvora.

(Dalje prihodnjic.)

in tja. V daljavi se je zasišal ropot vlaka, dvoje rdečih oči je prigorelo po proggi. Takrat se je pa njena roka doteknila ruge roke, ki je prav tisti hip segla po njenem kovčetu.

Minka se je preplašila, da je skoro kriknila.

"Ljuba gospodična, dovolite, da Vam ponesem kovčeg v voz."

Se sklonjen do kovčega, ki se ga ni upal dvigniti brez njenega dovoljenja, je uprl oči v njeno lice — oni elegantni gospod.

"Hvala! Hvala! Bom že sama, ni mogla biti tako razposajena, zlasti na tujem ne."

"Ta človek se je pošteno urezal in se zmotil. Bog ve, za katero me ima."

Zopet so zapadle njene misli domov, na ulico, v Zvezdo in pod Tivoli.

"Oho, Dana, tovarišica iz končarja, čak me! Ne boš mi vltava prsta skozi pregledano bluzo. Ali moja je poštena, za tvoje pa vemo, odkod je."

Eleganten gospod je prisetal nazaj. Odkril se ji sicer ni več toda vanjo se je žarzl tako presunljivo, da je Minka zaredila.

"Ah, ta človek," je Minka skorito vzduhnila, ko se je gospod oddalil. Zasnovala si je takoj zgodbičko, s katero bo kramarila pri prijateljicah. Popravila si je čisto po nepotrebni boči, pogledala se po novem plialcu in se prestopila, da je videla nove čičemčke.

Tedaj je pa postal vrvež na kolodvoru vse živahnjejši. Potniki so vredni iz čakalnic, uradniki, ki so se razgibali in tekali sem

PROSVETA

"Nič, jaz nimam vozovnice za tak." "Nič ne de. Pojdova!"

Dvignil je kovčeg in ga odnesel, da je bilo prostora za potnike, ki so rinili za njima. Naglo in spretno je poiskal prostora za dva, potisnil kovčeg na polico in Minka vlijudno ponudil sedež ob oknu.

"Dajte mi vozovnico, da uredim!"

Minka je brez besedi segla v torbicu in nju dala listek. Nезнanc je izginil. Minka je vstala, pogledala po kovčegu, tudi z roko ga je potipala, kakor da bi ga popravljala na polici, nato se je šele ozira po potnikih, ki so se dremotni naslanjali po odnosu.

(Dalje prihodnjic.)

obiskati. Minka je pozabila na kovčeg, ga spremila na peron, pozabila seveda vprašati, koliko je doplačal za vožnjo, in šele zadnji hip ujela vlak, ko ji je neznanec stisnil v roko svoj na-slov.

(Dalje prihodnjic.)

Razni mali oglasi

APPRENTICE BAKER
Also bus boys and dishwashers. Permanent positions. Good working conditions. Apply Employment office 3rd floor.

MARSHALL FIELD & CO.
State-Washington

NIGHT MAN

20th Century Bldg. - Good pay

40 SO. CLINTON STREET

See Mr. Blackwell

HOTEL MAID

For Park Ashland Apts.

6956 No. Ashland

Apply at Office

Excellent Opportunity for
Comptometer Operators and Typists
Permanent or Part Time Work

Good Salary

Pleasant Working Conditions

STATISTICAL TABULATING CO.

53 W. Jackson Blvd. - MAR. 2700

FILE GIRL

PERMANENT POSITION

LARGE LOOP OFFICE

Pleasant Working Conditions

MR. LOTHGREN

175 W. Jackson Room 2037

FLATWORK IRONERS

PRESSERS

Experience in laundry work required. Permanent positions. Good working conditions. Employment office 3rd floor.

MARSHALL FIELD & CO.

State-Washington

TAILORS

Busheling in our uniform division.

Experience required. Permanent positions.

Pleasant working conditions.

Employment office 3rd floor.

MARSHALL FIELD & CO.

State-Washington

TAILORS

Busheling in our uniform division.

Experience required. Permanent positions.

Pleasant working conditions.

Employment office 3rd floor.

MARSHALL FIELD & CO.

State-Washington

LAUNDRY WOMEN

for breaking table. Wages to start

80c per hour. Can earn when ex-

perienced up to 85c per hour. Apply

2147 N. Talman

BRU 6939

GIRLS-WOMEN

Experienced

or

inexperienced

Full time

For

Bindery department

Pleasant work

12TH FLOOR

310 W. Polk Street

BOYS-YOUNG MEN

For light

factory work

Steady employment

Day shift

Advancement